

GROSS, Lidia Carmen , cercetător științific I

Institutul de Istorie ”George Barițiu” din
Cluj-Napoca al Academiei Române
Str. M. Kogălniceanu, nr. 12-14
400088, Cluj-Napoca
email: lcgross2009@gmail.com
lidia.gross@academia-cj.ro

STUDII:

LICEALE:

Liceul ”G. Coșbuc” și Liceul ”Ady-Șincai” din Cluj Napoca (1976-1980)

UNIVERSITARE:

Facultatea de Istorie-Filosofie (secția istorie-filosofie) a Universității ”Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1980-1984)

POSTUNIVERSITARE:

”Școala de înalte studii interdisciplinare filologie-istorie” (specializare istorie-filologie), organizată de Universitatea ”Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1991-1992)

DOCTORALE:

Universitate ”Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1996-2003) în domeniul istoriei medievale, teza cu titlul *Confreriile medievale în Transilvania (secolele XIV-XVI)*, susținută în anul 2003, titlul de doctor în istorie acordat în anul 2004

DOMENII DE CERCETARE ȘI PRINCIPALELE COMPETENȚE: editarea documentelor medievale privind istoria Transilvaniei(paleografie și diplomatică latină); istoria instituțiilor, a societății urbane și a vieții religioase din Transilvania medievală

EXPERIENȚĂ ȘTIINȚIFICĂ ȘI PROFESIONALĂ:

- 1992 – Institutul de Istorie ”G. Barițiu”, colectivul de istorie medievală (asistent-cercetare, cercetător, cercetător principal III, din anul 2005 cercetător științific II, iar din anul 2021, cercetător științific I)

-1988-1992, bibliotecar la Biblioteca Universitară ”L. Blaga” din Cluj-Napoca (secția catalogare-clasificare și colecții speciale)

- Colaborator extern la grantul finalizat cu volumul *Lexikon zur deutschen Literatur des Mittelalters in Rumänien und Ungarn*. Hg. von Cora Dietl, Giessen, Berlin, Akademischer Verlag, 2014

-Membru (din octombrie 2015) în echipa de cercetare a proiectului CNCS PN-II-ID-PCE-2012-4-0579: *Între public și privat. Practici ale scrisului în Transilvania (sec. XIII-XVII)*, 2013-2016 (director de proiect dr. Susana Andea).

ACTIVITATE DIDACTICĂ:

- 1984-1988, profesor de istorie la "Școala generală nr. 6", Zalău, jud. Sălaj și Liceul "G. Barițiu", Cluj-Napoca

COMPETENȚE SPECIALE:

- cunoștințe de paleografie latină (medievală) și limba latină
- cunoștințe de diplomatică a documentelor latine (medievale)

LIMBI STRĂINE CUNOSCUTE:

latină
franceză, germană,
italiană, maghiară,

BURSE ȘI STAGII DE CERCETARE:

- Cursurile de vară organizate de către „Südosteuropa-Gesellschaft” la Tutzing-München (1993)
- Ungaria, Budapesta, Arhivele Naționale Maghiare

EVALUĂRI ȘI MENTORING:

- referent pentru *Anuarul Institutului de Istorie "G. Barițiu", Series Historica*
- membru în comisii de doctorat (susținere teză, la Universitatea "Babeș-Bolyai" și Școala doctorală din cadrul Institutului de Istorie "G. Barițiu" din Cluj-Napoca)
- membru în comisii de îndrumare și de susținere a referatelor (istorie medievală) din cadrul Școlii doctorale a Institutului de Istorie "G. Barițiu"

MEMBRU ÎN ASOCIAȚII ACADEMICE ȘI PROFESIONALE:

- Membru în *Arbeitskreis für siebenbürgische Landeskunde*, Sibiu

PREMII ȘI DISTINȚII:

- Premiul "George Barițiu" al Academiei Române pentru cartea *Confresiile medievale în Transilvania (secolele XIV-XVI)*, Cluj-Napoca, 2004, 332 p. acordat în anul 2006

LISTA LUCRĂRILOR ȘTIINȚIFICE

CĂRȚI, MONOGRAFII ȘI GLOSARE:

Bresle și confrerii sau despre pietatea urbană în Transilvania medievală (secolele XIV-XVI), Cluj-Napoca, 2014, Edit. Argonaut, 266 p.

Lexikon zur deutschen Literatur des Mittelalters in Rumänien und Ungarn, Hrsg. von Cora Dietl Giessen, Berlin, Akademischer Verlag, 2014 (colaborator).

Confreriile medievale în Transilvania (secolele XIV-XVI). Cluj-Napoca, Ed. Argonaut, 2009, 376 p. ISBN 978-973-109-171-6; ediția a II-a, revăzută și adăugită.

Glossarium mediae latinitatis actorum veterum Moldaviae, Transalpiniae et Transylvaniae historiam illustratum / Glosar de latină medievală a documentelor care ilustrează istoria vechii Moldove, a vechii Muntenii și a vechii Transilvanii, vol. I, lit. A-C, coordonatori Aurel Răduțiu și Vasile Rus, București, Editura Academiei Române, 2009, 710 p. (coautor).

Confreriile medievale în Transilvania (sec. XIV-XVI), Cluj-Napoca, Ed. Grinta și Presa Universitară Clujeană, 2004, 332 p.

Glossarium mediae latinitatis historiam Transylvaniae illustratiam, Vol. I, fasc.1 (A-B), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003, 283 p. (coautor).

EDIȚII CRITICE DE DOCUMENTE:

- *Documenta Romaniae Historica*, Seria C, Transilvania, vol. XVIII (1391-1393), București, Editura Academiei, 2025, 1020 pag. Volum întocmit de Susana Andea, Lidia Gross, Adinel Dincă, Maria Frînc și Andreea Mârza. (coeditor și coordonator). /În curs de apariție; la Editură/

Documenta Romaniae Historica, Series C, Transilvania, vol. XVII (1386-1390), Editori: Susana Andea, Lidia Gross, Adinel Dincă, București, Edit. Academiei, 2020, LXXXIV+907 p.

Documenta Romaniae Historica, Series ,C, Transilvania, vol. XVI (1381-1385), Editori: Susana Andea, Lidia Gross, Adinel Dincă, București, Edit. Academiei Române, 2014, 832 p.

Documenta Romaniae Historica, Series C, Transilvania, vol. XV, (1376-1380), Editori: Susana Andea, Lidia Gross, Viorica Pervain, Adinel Dincă, București, Editura Academiei Române, 2006, LXXIV+929 p.

Documenta Romaniae Historica, Series C, Transilvania, vol. XIV (1371-1375), Editori: Aurel Răduțiu, Viorica Pervain, Susana Andea, Lidia Gross, București, Edit. Academiei, 2002, 815 p..

STUDII ȘI ARTICOLE ÎN REVISTE DE SPECIALITATE:

- *Descifrarea trecutului prin cuvinte (contribuții la Glosarul de latină medievală: litera F)*, în Anuarul IIGB, Series Historica, LXIV, 2025, p.67-106 DOI: 10.59277/AIIGB/2025.64.05
- *Opt articole pentru liniștea și disciplinarea orașului Bistrița (1542)*, în Anuarul Institutului de Istorie "G. Barițiu", series Historica, LXIII, 2024, p. 81-100.
- *Testamentul doamnei Agnes, văduva lui Petrus Moldner din Bistrița (1531)*, în "Anuarul Institutului de Istorie George Barițiu", series Historica, LXII, 2023, p. 67-84.
- *Die Kaufleute und die Entstehung der Stadtgemeinde Bistritz (14. Jahrhundert)*, în "Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde", 45 (2022), Böhlau Verlag, Köln, Weimar, Wien, p. 38-58 (ISSN- 0344-3418)
- *Negustorii și geneza comunității urbane în Bistrița (secolul al XIV-lea)*, în "Anuarul Institutului de Istorie George Barițiu", series Historica, LXI, 2022, p. 341-364
- *Jus patronatus între regalitate și comunitatea urbană: exemplul Bistriței (sec. XV-XVI)*, în "Anuarul Institutului de Istorie "George Barițiu", Series Historica, LX, 2021, p. 29-45.
- *Patronaj și pietate în Bistrița medievală (secolele XV-XVI)*, în "Anuarul Institutului de Istorie "George Barițiu", Series Historica, LIX, 2020, p. 15-38.
- *Transfer de proprietate și autentificare: moșia Eriu-Sâncrai și conventul din Dealul Orăzii în prima jumătate a secolului al XIV-lea*, în Anuarul Institutului de Istorie "G. Barițiu", Series Historica, LVIII, 2019, p. 245-256.
- *Locurile de adevărire din spațiul transilvan (secolele XIII-XVI). Studiu de caz: conventul premonstratens din Dealul Orăzii*, în: "Cultură scrisă și civilizație în Transilvania (sec. XIII-XIV)", coord. Susana Andea, Supliment al Anuarului Institutului de istorie "G. Barițiu", Series Historica, 2019, p. 107-147.
- *Povestea lui Cristoforus: un aurar brașovean de la începutul secolului al XVI-lea*, în: "Cultură scrisă și civilizație în Transilvania (sec. XIII-XIV)", coord. Susana Andea, Supliment al Anuarului Institutului de Istorie "G. Barițiu", Series Historica, LVIII, 2019, p. 241-249.

Confreria Sfântului Ioan de la Sibiu, în "Studii de istorie", VI, ed. C-tin Bușe și Ionel Câdea, Brăila, Edit. Istros, 2016, p. 89-116.

Testamentul doamnei Ursula Meister Pauliu: reflecții pe marginea unui document de la începutul secolului al XVI-lea, în "Acta Musei Porolissensis", XXXVI, 2015, p. 11-34

Scripta mechanicorum: Craftsmen and writing praxis in medieval Transylvania (15th -16th centuries) – preliminary considerations, "Anuarul Institutului de Istorie "G.Barițiu". Series Historica, Supplement 1, 2015, "Literacy Experiences concerning Medieval and Early Modern Transylvania", on line) = ISSN 2344 – 2093 (prin proiectul PN II-ID-PCE-2012-4-0579)

Eine abgesonderte Welt das Leprosorium von Bistritz im Jahre 1512, în "Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde", Köln, Weimar, Wien, Böhlau Verlag, XXXV, 2012, nr. 1, p. 10-26.

Exercițiul carității în viața confreriilor medievale din Transilvania (sec. XIV-XVI), în "Historia Urbana", XVIII, 2010, p. 77-89. (ISSN 1221-6504)

Primele fraternități ale calfelor din Transilvania (1463-1484), în "Anuarul Institutului de Istorie "George Barițiu" din Cluj-Napoca", Series Historica, XLVIII, 2009, p. 47-56.

Din începuturile unei colecții: "Documente privind istoria României". Seria C. Transilvania, în "Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca", Series Historica, XLVI, 2007, p. 33-40.

Confreria Rozarului din Bistrița, în: AMP, Zalău, XXVII, 2005, p.39-44.

Confreria capitolului din Sibiu, în: AIIC, XLII, 2003, p.161-170.

A "Szent-Lélek"-Rend ispotályai Erdélyben (13-16 század), în: "Turul", Budapesta, LXXV, 2003, nr. 1-2, p. 1-6.

Ordinul și confreria "Sfântului Spirit" în Transilvania, în: AIIC, XLI, 2002, p.9-24.

Completare la "Calendarul sărbătorilor catolice" ce apar în documentele medievale privitoare la Transilvania, în: AIIC, XLI, 2002, p.223-224.

Dicționarul istoric, reflexie a "rigorii și maturității unei istoriografii", în: AIIC, XL, 2001, p. 361-368. *Repere privind istoria Bibliotecii Universitare clujene*, în: "Biblioteca și cercetarea", Cluj-Napoca, XXII, 2000, p.10-21.

STUDII ȘI CAPITOLE ÎN VOLUME COLECTIVE:

Biografii intersectate: Ambrosius Sartor si Ambrosius Litteratus, doi patricieni din Clujul secolului al XV-lea, în vol. *Orașul cu o mie de chipuri. Studiile Conferinței științifice internaționale "Cluj-Kolozsvar-Klausenburg-700. Kolozsvar 700 eve kiralyi varos" Cluj, 10-13 noiembrie 2016*, coord. Ionuț Costea, Ovidiu Ghitta, Lupescu Makó Mária, Rusz-Fogarasi Enikő, Sipos Gábor, Cluj, Edit. Muzeului Ardelean, 2018, p. 337-344.

Places of Authentication in Transylvania from 13th to 16th Century Case Study: the Premonstratensian Convent of Dealul Orăzii, în vol. Susana Andea, Avram Andea, Adinel Dincă, Lidia Gross, Livia Magina, *Between public and private. Writing praxis in Transylvania during the XIII-XVII Centuries*, coord. Susana Andea, Cluj-Napoca-Gatineau, 2016, Editura Argonaut – Symphologic Publishing, 2016. ISBN 978-1-988192-15-4 și 978-973-109-693-3.

Meșteșug și pietate în Clujul medieval: confreria Tuturor Sfinților, în vol. *Istoria ca datorie. Omagiu academicianului Ioan-Aurel Pop la împlinirea vârstei de 60 de ani*, coord. Ioan Bolovan și Ovidiu Ghitta, Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2015, p. 545-552.

Literatura istorică maghiară inter- și postbelică în percepție instituționalizată clujeană (1921-1948), în vol. *România comunistă. Istorie și istoriografie (analize istorice)*. Coordonator: Ovidiu Pecican. Cluj-Napoca, Ed. Limes, 2012, p. 11-18. (cu Stelian Mândruț)

Testamentul și funeraliile lui Thomas Jo, castelanul cetății Ieciu (1531), în vol. *Itinerarii istoriografice. Studii în onoarea istoricului Costin Feneșan*. Editori: Dumitru Țeicu și Rudolf Gräf. Cluj-Napoca, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2011, p. 207-211.

Reflectarea literaturii istorice maghiare în "Anuarul Institutului de Istorie din Cluj"(1921-2006), în vol. *Studii istorice privind relațiile româno-ungare*. Editor: Nicolae Edroiu. Cluj-Napoca, Ed. Mega, 2010, p. 301-317. (cu Stelian Mândruț)

O lume izolată: casa leproșilor de lângă Bistrița (1512), în vol. *Pe urmele trecutului. Profesorului Nicolae Edroiu la 70 de ani*. Coordonatori: Ioan Aurel Pop, Susana Andea. Cluj-Napoca, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2009, p. 171-191;

Istoria germanilor din România oglindită în revista "Südostdeutsche Forschungen / Südostforschungen" de la München (1936-1945), în vol. *Sășii și concetățenii lor ardeleni . Die Sachsen und ihre Nachbarn in Siebenbürgen. Studia in honorem dr. Thomas Nägler*. Editori: Ioan Marian Țiplic, Konrad Gündisch. Alba Iulia, Ed. Altip, 2009, p. 431-443. (cu Stelian Mândruț)

Bresle și confrerii în Clujul medieval (sec. XIV-XVI), în: *Orașe și orășeni / Városok és városalakók*, Cluj-Napoca, Argonaut, 2006, p.394-403

Pro refrigerio anime sue. Donația făcută de Nicolae de Bethlen conventului dominican din Sighișoara, în: *Națiune și europenitate. Studii istorice. In honorem magistri Camili Mureșanu*, București, Edit. Acad. 2007, p.60-65.

Ordine religioase și confrerii în Transilvania medievală. Studiu de caz: Ordinul și confreria "Sfântului Spirit", în: *Transilvania (secolele XIII-XVII)*, p.187-219.

Nicolae Senior de Ocna Sibiului, vicevoievod al Transilvaniei (Aspecte genealogice), în: *Transilvania (secolele XIII-XVII)*, București, Edit. Academiei, 2005, p.126-138.

Așezămintele Ordinului "Sfântului Spirit" în Transilvania, în: Societate și civilizație. Profesorului dr. Marcel Știrban la șapte decenii de viață, Târgu-Mureș, 2002, p.59-66.

PARTICIPĂRI LA MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE:

INTERNAȚIONALE:

A. Internaționale

Zilele Academice clujene, 2025: Institutul de Istorie "George Barițiu", conferința: **Profesionalizarea scrierii în actualul spațiu românesc. Acumulări medievale și modern timpurii (sec. XIV-XVII)**, 16 octombrie 2025, comunicarea: *Ipostaze ale profesionalizării activității de scriere în Transilvania medievală. Considerații generale și încercări de teoretizare* (împreună cu Adinel Dincă).

Cluj-Napoca, Conferința "Centenar Institutul de Istorie "George Barițiu", 2-5 februarie 2020, la secțiunea "Scriere și istorie. Transilvania între voievodat și principat", comunicarea *Patronaj și pietate în Bistrița medievală: altarele familiei Kretschmer (secolul XV)*.

Conferința internațională, 22-23 mai 2019: Cultură scrisă și civilizație modernă în Transilvania (sec. XIII-XIX), comunicarea: *Povestea lui Cristoforus: un aurar brașovean de la începutul secolului al XVI-lea*.

Cluj-Napoca, 10-13 noiembrie 2016, Universitatea Babeș-Bolyai, Universitatea "Sapientia", Conferința Internațională "Cluj-Kolozsvár-Klausenburg – 700". Comunicarea: *Biografii interesectate: Ambrosius Sartor și Ambrosius Litteratus, doi patricieni din Clujul secolului al XV-lea*.

Cluj-Napoca, 17-18 septembrie 2015, Universitatea "Babeș-Bolyai", Institutul de Istorie "G. Barițiu", Conferința Internațională "Writing and Society in Transylvania 13th-17th Centuries" (proiect susținut în cadrul CNCS-UEFISCDI, code PN II-ID-PCE-2012-4-0579 director proiect S. Andea). Comunicarea: *Scripta mechanicorum: Craftsmen and writing praxis in medieval Transylvania (15th -16th centuries) – preliminary considerations*

Cluj-Napoca, 7 decembrie 2012, Work-shop internațional "Probleme ale editării documentelor medievale și premoderne", Institutul de Istorie "George Barițiu", Academia Română, Cluj-Napoca, comunicarea *Autentic sau fals. Considerații pe margine a două documente din secolul al XIV-lea, provenite din colecția lui J. Kemny*

Sesiunea științifică internațională "Mathias Corvinus and his time", la Cluj-Napoca, 23-26 octombrie 2008, cu comunicarea *Les premières fraternités des compagnons en Transylvanie(1463-1484)*.

Szeged (Ungaria), 7 aprilie 2006, Univ. din Szeged, Sesiunea: Limbă, tradiție și societate. Percepții actuale ale identității, comunicarea: *Considerații privind scrisul istoric românesc din Ungaria "post" 1989* (în colaborare cu St. Mândruț)

Cluj-Napoca, 23-25 noiembrie 2005, Univ. "Babeș-Bolyai", Comisia de Istorie a orașelor Sibiu, Primăria mun. Cluj-Napoca. Sesiune științifică internațională "Privilegii și evoluție urbană. Clujul - oraș liber regal", comunicarea : *Bresle și confrerii în Clujul medieval*

Berlin, 1997, sesiunea "Zisterzienser Multimedia-Museen", comunicarea: *Zisterzienserforschung in Rumänien am Beispiel der Abtei von Kerz*

INTERNE:

Zilele Academice Clujene, 2025: Centrul de Studii Transilvane: conferința **Istorie și istoriografie. Transilvania în context central european**, 22-23 octombrie 2025, comunicarea cu titlul: *Buna guvernare a orașului în viziunea lui Christian Pomarius: reflecții pe marginea unui text din anul 1532.*

- Zilele Academiei clujene, 17-19 octombrie 2024:

- Organizator și moderator: Conferința : Registrul în practica administrativă medievală și modernă timpurie din Transilvania, Moldova și Țara Românească. Modele europene și adaptare locală în dialog cultural-istoric.

- Comunicarea: *Georgius Seraphini și "cel mai vechi" Regstru al orașului Bistrița*

- Zilele Academiei clujene, 18 octombrie 2023, Conferința "Transilvania între medieval și modernitate" comunicarea, "Opt articole pentru liniștea și disciplinarea orașului Bistrița (1542).

Zilele Academiei clujene, 14 octombrie 2022, Conferința "Transilvania în dinamica Europei centrale și de Sud-Est (sec. XIV-XVII)" comunicarea, *Începuturile comunității urbane din Bistrița (secolul al XIV)*

Zilele Academiei: Simpozion științific: Raporturile juridice civile. Repere actuale și retrospective istorice, 24 mai 2019, Cluj-Napoca, ; comunicarea: *Principii și practici juridice reflectate în Statutul capitlului de Oradea (1374-1375)*

Cluj-Napoca, 8 decembrie 2017, Institutul de Istorie "G. Barițiu" Sectorul de Istorie medievală, Masa rotundă "Editarea documentelor medievale din colecția națională *Documenta Romaniae Historica*. Realizări și perspective"

Cluj-Napoca, 25-28 august 2016, Universitatea "Babeș-Bolyai", Congresul Național al Istoricilor Români, Masă rotundă "Editarea izvoarelor diplomatice medievale din România și provocările tehnologiei digitale", 26 august 2016. Comunicarea: *Locurile de adevărire în ediții de documente.*

Cluj-Napoca, 18 mai 2016, Zilele Academice Clujene, Institutul de Istorie "G. Barițiu", simpozionul "Scriși și societate în Transilvania". Comunicarea: *Conventul premonstratens din Dealul Orășii ca loc de adevărire.*

Cluj-Napoca, 6 iunie 2014, Filiala Academiei Române Cluj-Napoca, Institutul de Istorie "G. Barițiu", Zilele Academice Clujene, Masă rotundă "Centenar Ștefan Pascu. 1919-2014". Comunicarea: *Ștefan Pascu și colectivul de Istorie medievală*

Cluj-Napoca, 23 noiembrie 2011, Institutul de Istorie "George Barițiu" Cluj-Napoca, Simpozionul științific "Centenar Mihail P. Dan și Francisc Pall", comunicarea *Francisc Pall, cercetător al istoriei universale*

Cluj-Napoca, 19-20 iunie 2009, Universitatea "Babeș-Bolyai", Comisia de Istoria Orașelor din România, Conferința "Orașul și asistența socială", comunicarea *Exercițiul carității în viața confreriilor medievale din Transilvania(sec. XIV-XVI)*

Peste 80 de recenzii în reviste de specialitate